

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 01/08/2024 11:44
Sayı: E-120.07.03-1468566

7/12350 GK155
7/13799

Sayı :E-75833232-610-5994685
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
01/08/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : a) 31.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1436034 sayılı yazınız.
b) 12.07.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1456730 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından tevcih edilen 7/12350 ve 7/13799 esas numaralı yazılı soru önergelerinin cevabı Ek' te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:9FCBE388-28F7-471D-A004-F40568102FA2

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi İçin:soruonergesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN RAHMİ AŞKIN TÜRELİ'NİN

7/12350 ve 7-13799 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGELERİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Ekonomimizin lokomotif sektörü olan ve tarım ve hizmetler sektörleri üzerinde oluşturduğu etkilerle büyümenin temel dinamiğini oluşturan imalat sanayi alt sektörlerine teknolojik yoğunluğu temelinde bakıldığında, gerek üretim ve gerek ihracat yapısında daha çok düşük teknoloji ve orta-düşük teknoloji sektörlerin ağırlıkta olduğu, orta-yüksek teknoloji sektörlerin payının yüksek olmadığı, yüksek teknoloji sektörlerin payının ise çok düşük seviyelerde olduğu ve yıllar itibarıyla azaldığı gözlenmektedir.

Nitekim imalat sanayi üretimi içinde 2003 yılında yüzde 72,5 olan düşük ve ortadüşük teknoloji sektörlerin payı 2022 yılında hemen hemen aynı kalarak yüzde 72,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemler itibarıyla orta-yüksek teknoloji sektörlerin payı yüzde 21,9'dan yüzde 24,8'e yükselirken, yüksek teknoloji sektörlerin payı yüzde 5,7 olan seviyesinden yüzde 3'e gerilemiştir.

İmalat sanayi ihracatında ise 2002 yılında yüzde 69,6 olan düşük ve orta-düşük teknoloji sektörlerin payı 2022 yılında yüzde 63,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemler itibarıyla orta-yüksek teknoloji sektörlerin payı yüzde 24,3'den yüzde 33,8'e yükselirken, yüksek teknoloji sektörlerin payı yüzde 6,2 olan seviyesinden yüzde 3,1'e gerilemiştir.

İmalat sanayiinde hem üretimin hem de ihracatın yapısında düşük ve orta-düşük teknoloji sektörlerin egemen olması, Türkiye ekonomisinin düşük katma değerli, düşük nitelikli emeğe dayanan, kayıt dışılığın yaygın olduğu sektörlerde uzmanlaşarak dünya ekonomisiyle bütünleştiğini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Bu bilgiler ışığında;

Soru 1- Ülkemizde imalat sanayi üretim ve ihracatında düşük ve orta-düşük teknoloji sektörlerin ağırlıkta olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Soru 2- Ülkemizde 2003-2022 döneminde imalat sanayi üretimi ve ihracatında teknoloji yoğunluğundaki değişimin imalat sanayi alt sektörleri itibarıyla dağılımı nasıldır?

Soru 3- İmalat sanayi üretim ve ihracatında yüksek teknoloji sektörlerin toplam içindeki payının gerilemesinin sebepleri nelerdir?

Soru 4- İmalat sanayi ihracatında teknoloji yoğunluğundaki dönüşümün imalat sanayi üretimine göre daha hızlı olmasını hangi faktörlere bağlıyorsunuz?

Soru 5- İmalat sanayiinde hem üretimin hem de ihracatın yapısında düşük ve orta-düşük teknoloji sektörlerin egemen olması neticesinde Türkiye ekonomisinin düşük katma değerli, düşük nitelikli emeğe dayanan, kayıt dışılığın yaygın olduğu sektörlerde

uzmanlaşarak dünya ekonomisiyle bütünleşmesinin yanlış olduğunu düşünmüyor musunuz?

Soru 6- AKP iktidarları döneminde hazırlanan tüm Kalkınma Planları, Orta Vadeli Programlar ve Yıllık Programlarda imalat sanayiinde yüksek katma değer üreten bir yapıya geçilmesi ve teknoloji yoğunluğunun artırılması amaçlanmış olmasına rağmen başarısız olunmasını nasıl açıklıyorsunuz?

CEVAPLAR

Cevap 1-2-3-4-5-6- Ülkemizde 2002-2023 döneminde inşa edilen sürdürülebilir ve rekabetçi üretim altyapısına ilaveten oluşturulan esnek ve çevik Ar-Ge ve inovasyon ekosistemi vasıtasıyla önemli bir paradigma değişimi gerçekleştirilmiştir. Nitekim yerli ve milli otomobilimiz Togg, dünya çapında ses getiren insansız hava araçlarımız (İHA), uzay, havacılık ve savunma sanayi alanlarında geliştirilen yerli ve millî ürün ve teknolojilerimiz, bahse konu yaklaşımın en somut örneklerindendir. Aynı dönemde Ar-Ge'ye milli gelirden ayrılan pay da yüzde 0,5 düzeyinden yüzde 1,3 düzeyine yükselmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte devreye alınan “Milli Teknoloji Hamlesi” yüksek teknolojiye sahip küresel rekabet gücünü artıran sanayi ekosistemi için yine önemli bir kilometre taşı olmuştur. Bu kapsamda Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı hayata geçirilerek Bakanlığımız ve bağlı/ilgili kuruluşları tarafından sağlanmakta olan destek ve teşvikler orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörlerle ve Öncelikli Ürün Listesinde yer alan ürünlerin üretimine yönelik yatırım projelerine yoğunlaştırılmıştır.

Türkiye imalat sanayi, süratle orta ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde gücünü ve ağırlığını artırarak yapısal bir değişim yaşamaktadır. Yüksek ve orta-yüksek teknoloji ürünlerin ihracatımız içindeki payının %30,5’den (2002) %40,3’e (2023) çıkmış olması, buna karşılık düşük teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payının 2002’deki %46,8 seviyesinden 2023 yılında %30,9’a düşmüş olması bu yapısal dönüşümün önemli göstergelerindendir. Burada bir diğer önemli nokta dolar bazında ihracat tutarlarında gözlemlenen önemli artışlardır. 2002 yılında Türkiye’nin toplam ihracatı 36 milyar Dolar civarında iken 2023 yılında sadece yüksek teknoloji ürün ihracatının 9,1 milyar Dolara ulaşması takdire şayandır.

Öte yandan, iddia edilenin aksine Türkiye imalat sanayi katma değer oranları önemli imalat sanayi sektörlerine sahip ülkelerle yarışacak düzeydedir. Örneğin, OECD verileri kullanılarak 2018 yılı için yapılan bir karşılaştırmada, imalat sanayi katma değer oranı (İmalat Sanayi Katma Değeri/İmalat Sanayi Üretim Değeri) Türkiye için %38,6 iken, Çin’de %25,5, İtalya’da %31,7, Güney Kore’de %32,7, Almanya’da ise %39,1 olarak gerçekleşmiştir.

Uygulamaya koyduğumuz Milli Teknoloji Hamlesi, bu istatistikleri daha da ileri götürmekte; Ülkemiz, yüksek teknolojiyle, katma değer üreterek büyümeye devam etmektedir. Son 10 yılın sanayi üretim endeksi verileri incelendiğinde en hızlı yükselişin yüksek teknoloji üretiminde gerçekleştiği görülmektedir.

Hükümetimizin yüksek teknoloji odaklı yatırım politikaları ve teşvikleri, özel sektörün yüksek teknoloji ve katma değerli üretime geçişini üst düzeyde teşvik etmeye devam etmektedir. Ülkemiz sanayisindeki dönüşüm sadece teknoloji odaklı olmakla kalmayıp Avrupa Birliği ile eşgüdümlü olarak, aynı zamanda yeşil ve dijital dönüşüm odaklı olarak da desteklenmektedir. İmalat sanayimiz yüksek katma değerli ve teknoloji yoğun üretim yapısına geçerken aynı zamanda istihdam odaklı olmak durumundadır. Bu çok boyutlu denklemin uzun vadede nesilden nesile aktarılan sanayi kültürü, esnek eğitim sistemi, değişime açık iş gücü nitelikleri ve çevre dostu altyapı gibi önemli unsurlarının bulunduğu dikkate alındığında sabırla ve özenle sürdürmekte olduğumuz sanayi politikamız ve bunun yanında Milli Teknoloji Hamlemizin değeri çok daha iyi anlaşılacaktır.